

Lege med mus

Torfinn Kleive ■ INTERVJUET AV MONA SØNDENÅ OG TOM SUNDAR

Ikke nok med at Torfinn Kleive nærmest tenker i noter. Rett som det er våkner han om natta av melodilinjer han har drømt. Hans tonale talenter har fått utløp på en rekke arenaer, ikke minst Primærmedisinsk uke – hans kunstneriske tumleplass gjennom en årrekke. I anledning kongressens 25-årsjubileum i høst, har han skrevet en flerstemt sats til åpningsseremonien.

Det er en sensommerdag når *Utposten* besøker Torfinn Kleive hjemme på Kolsås i Bærum. Han har nettopp kommet hjem fra Seoul i Sør-Korea, hvor han har vært på konsertturné sammen med datteren Julie og delt sprudlende sanggleder med Oslo Kammerkor.

– Det har vært en fantastisk opplevelse, sier han med glød i stemmen: – I Seoul sang vi for et stort publikum, med opp til 1500 tilhørere fra hele verden. Responsen var overveldende, det var reneste popstemningen etter konsertene: Tenk 30 hylende kvinner som overfaller dirigenten for å ha

ham med på «selfies», og endatil skal gi kyss på kinnet og ha autofrafen. Helt vilt og utrolig morsomt!

Noter om natta

Det er fortsatt en stund igjen til Primærmedisinsk uke (PMU) i Oslo når intervjuet finner sted. Kleive er i ferd med å legge siste hånd på verket av det som skal bli det musikalske anslaget til årets PMU: en komposisjon med tittelen «Valg», i tråd med kongressens motto, skrevet for strykekvartett, kor og hardingfele. Han medgir at det har gått med en del arbeidstimer, men de har ikke vært av den utmattende sorten. For ham er det forløsende å kunne omsette musikk i hodet til skrevne noter.

ikk på hjernen

– Underveis i arbeidet med PMU-satsen har jeg følt at det var noe som manglet, men jeg visste egentlig ikke hva det var. Men så her en natt våkner jeg av at det står en svær mann i senga: Det er verken Gud eller noen annen mystisk skikkelse! Nei, det er rett og slett Knut Buen – folkemusikeren og hardingfelespilleren fra Tuddal i Telemark – som står der... Og han er jo stor, på flere måter, ler Kleive og gestikulerer med armene.

– Der og da tenkte jeg: Selvfølgelig! Det som mangler er jo nettopp en stemme for hardingfele. Så jeg skyndte meg ned i stua, varmet en kopp te og begynte å skrive noter.

UTPOSTEN: Midt på natta?

– Ja visst, sånn er det: Det er ting som bare må ut når jeg bråvåkner av en idé – og der og da skjønner hva jeg skal gjøre. Plutselig kan et musikkstykke få en ny vending eller forandre karakter. Det er utrolig morsomt når slike ting skjer. Og så er det jo gøy å skrive noter, da!

– Jeg tenker om meg selv at jeg er så uskolert, at det som ligger bak mine innfall og alt jeg gjør, er sikkert en syntese av ting jeg har hørt, gjort eller frembrakt tidligere, legger han til med en undertone av beskjedenheter.

UTPOSTEN: Kolleger forbinder deg med PMU – og PMU med deg. Især ser vi for oss en engasjert Torfinn Kleive som spretter opp på scenen og trekker i trådene rundt de mange kunstneriske og musikalske innslagene. Det må være en aldeles travel uke?

– Ja, det blir mye løping, medgir Kleive, som har vært sentral i PMUs planlegging og gjennomføring siden 1998. Det var legeektellen Mariann Mathiesen som huket ham inn i hovedkomiteen for arrangementet. Hun hadde selv fått en forespørsel, men ville ha med mannen sin på laget. Det ble et blinktreff. Gjennom sin energi, kreativitet og sitt kontaktnettverk satte Kleive & Mathiesen preg på kongressens profil. Musikk og kultur ble nærmest et varemerke for PMU.

Torfinn er imidlertid snar med å korrigere når vi i anledning PMUs 25-årsjubileum i oktober titulerer ham med «Mr.

PMU»: – Det er alltid hyggelig å få ros, men jeg er opptatt av at PMU er et felles prosjekt. Kall det gjerne et felles pingpongballløp med mange aktører og dedikerte kolleger, der vi underveis i prosessen tester ut ideer på hverandre og til slutt ender opp med en syntese av faglige og kunstneriske elementer. Alt som skjer på kulturfronten i løpet av uken er resultatet av et tett samarbeid mellom Mariann og meg.

Arena for inspirasjon

Han avbryter både seg selv og oss: – Skal vi ha mat? Og litt vin? Smak på denne hvite, hvis den er for tørr, sender jeg den tilbake til «han der kokken» ute på kjøkkenet, ler han, og legger ikke skjul på sin hengivenhet for bordets gleder. Kleive har sans for å lage mat, blant venner har han renommé som hobbygourmet som liker å glede an-

dre med sine retter. Det har ikke minst kona fått nytte godt av i årenes løp.

– Jo da, det er nok jeg som er kjøkkensjefen her i huset, sier han med et glimt i øyet idet han byr på dagens meny: sushi i ulike varianter, servert med en tørr Riesling.

UTPOSTEN: Hvordan kom du med i PMU?

– Mariann kjente folkene i komiteen og dro meg med. Vi var enig om at et samarbeid oss imellom ville være en god måte å jobbe på. Noe av det første vi gjorde, var å sørge for å gi deltakerne en musikalsk «morgenvekker» – og dermed en god start på kursdagen. Vi spurte Ole Paus om han ville ta den rollen, og han sa ja – og senere har han vært med på de fleste kongressene. Paus kan til og med fortelle at han er litt stolt når han forlater huset tidlig om morgenen, da forteller han barna at «far skal på jobb», humrer Kleive og fortsetter:

– Vi gikk også i gang med korte formiddagskonserter for å skape kreative avbrekk i det faglige programmet. I de siste årene har vi innført «pop up»-konserter: korte musikalske innsmett, ofte med et overraskelsesmoment. Det er blitt godt mottatt. Et viktig mål har vært å «holde på folk», å lage et program som er så fristende at deltakerne ikke stikker ut på byen i pausene eller straks etter kursslutt – og det synes jeg vi har fått til. Da PMU var på Soria Moria, brukte vi ofte Holmenkollen kapell eller vi arrangerte ting i baren på kveldstid. Selv nå, etter at vi flyttet kongressen til Oslo sentrum, har vi klart å holde på folk.

Torfinn Kleive traff sin kone Mariann Mathiesen i studietiden i 1970-årene, da de begge returnerte fra studiesteder i Tyskland til det som den gangen het Aker/Lørenskog-kullet. Senere har de stått sammen i tykt og tynt med hensyn til jobb, familie og fritid. De har tre barn: sønnene Erlend og Axel og datteren Julie. Hun har gått i familiens musikalske fotspor og er nå i gang med en sangkarriere.

– Få med at hun skal synge i tv-programmet «Beat for beat» til høsten, sier den stolte faren når samtalen penser over på familien og barnas gjøren og laden. På spørsmål om hva det har betydd for ham å ha en lege til ektefelle, en som til og med jobber på samme kontor som ham, svarer han enkelt: – Hun forstår min arbeidssituasjon og jeg forstår hennes. I PMU-sammenheng har Mariann og jeg hatt stor glede av å jobbe og sparre sammen, og lytte til hverandres ideer.

UTPOSTEN: Hva betyr PMU for deg og hva har fått deg til å fortsette år etter år?

– Det er en arena for inspirasjon, uten tvil. Jeg tror også vi har klart å videreføre og utvikle ideen til Olav Rutle (red. anm.: initiativtakeren til PMU) om å skape en faglig markeds plass, et sted der man kan «shoppe» kurs. Noe slikt tilbud fantes ikke for allmennleger da PMU ble arrangert for første gang i 1989. At kongressen samler både leger og medarbeidere, er også en suksessfaktor. Jeg vet om legekontorer som kollektivt drar på PMU, og det synes jeg er flott. Og for meg har det vært givende å jobbe med kulturprogrammet, vise frem ulike utøvere og ikke minst spre glede blant kursdeltakerne. PMU er en faglig, sosial og stemningsskapende arena der folk treffer hverandre og opplever ting sammen. Så vil vi at PMU skal ha et kvalitetsstempel, derfor jobber vi for å få med både etablerte og mindre etablerte kulturformidlere som kan sette sitt preg på arrangementet. Når jeg ser på listen over utøvere som gjennom årenes løp har vært med, blir jeg både stolt og glad. Utøverne gir dessuten positive tilbakemeldinger om at de setter pris på PMU. Jeg får ofte høre at PMU-deltakerne er veldig lydhøre – og det er noe alle utøvere verdsetter.

Kollegialt nettverk

Kolleger fra Østerås legesenter forteller at Kleive alltid er den som kommer først om morgenen og setter over kaffen, at han ofte over og synger på kontoret – og de beskri-

ver ham som «limet» i arbeidsmiljøet. Hva synes han om det?

– Det er gode ord, men jeg må også si at vi har et unikt arbeidsmiljø. Vi er seks leger som har holdt sammen i mange år. Vi begynte som et ungt legekorpset i Bærum, men nå er vi aldrende, pluss/minus 60, og jobber derfor for å få inn unge kolleger. Vi har aldri opplevd splittende konflikter eller tillitskriser. Noen vil kanskje tolke det som «en sånn unnfalleshetsgreie», men det er det ikke!

– Jeg opplever at vi har sammenfallende ideer om hva som er viktige prioriteringer, ikke minst når det gjelder drift og økonomi, og vi bruker hverandre mye – fordi vi er gode på ulike områder og kan utfylle hverandre. Det er også spennende å lære nye ting og ta i bruk ny teknologi, for eksempel ultralyd. Vi vil for all del ikke forgubbes faglig. Så må jeg også nevne at vi har en dyktig stab av helsemedarbeidere hos oss. Med dem på plass er det meste av det praktiske og tekniske ordnet, og vi leger får bedre tid til pasientene. Vi har en egen diabetesklinikk som drives av medarbeider og lege sammen, det ivaretar det tverrfaglige perspektivet i arbeidet.

Torfinn Kleive drar gjerne langt av sted for å hente faglig inspirasjon. De siste årene har han med jevne mellomrom jobbet som legevikar på Værøy i Lofoten. Det gir spennende erfaringer han ikke vil være foruten: – Å drive som sololege langt unna sykehus og forholde seg til vær og vind og naturkrefter, gir deg tanker og praktiske utfordringer av en helt annen karakter enn det du til daglig møter i en storby nær praksis, ikke minst når det gjelder akuttmedisinske problemstillinger, understreker han. Og igjen dreier samtalen over på PMU: for det er via dette nettverket han er blitt kjent med kolleger som har gitt ham muligheten til å oppleve en annerledes arbeidshverdag i et distriktsstrøk.

Det vanker mange hedersord om intervjuobjektet. Han omtales som en mann med usedvanlig godt humør, et raust hjerte og en utpreget respekt for andre. Noen kaller ham et ja-menneske og arbeidsjern, men alle er enig om at han gjør sine saker fullt og helt, ikke stykkevis og delt.

Musikk og medisin

Han og brødrene Iver og Audun har en musikalsk åre, det ligger til familien. Brødrene er yrkesmusikere, og Torfinn medgir sin beundring for dem og det de står for i musikklivet – på hvert sitt felt.

– Far var organist i Skien, hvor vi vokste opp. Tidlig ble musikk og korsang en vik-

tig del av vårt liv. Det var alltid musikk i huset, og slik har det fortsatt å være, smiler Torfinn. I barneårene begynte han med pianospill, i tenårene kom sanginteressen for fullt og som voksen har han vært korsanger i en rekke sammenhenger og fora – fra Grex Vocalis og Det Norske Solistkor til Torfinn Kleives bakteriekultur, en ad hoc-sanggruppe som ble laget i forbindelse med koring på en Ole Paus-plate. Helt siden studieårene i München har Kleives hovedinteresse vært klassisk korsang. Nå trives han som tenor i Oslo Kammerkor.

– Jeg burde kanskje pensjonert meg som korsanger, nå som håret er blitt så hvitt, smiler 62-åringen: – Men jeg har så stor sans for hvordan Kammerkorets dirigent Håkon Nysted kombinerer folkemusikk med klassisk musikk. Det er rett og slett deilig å synge hørbar musikk, noe publikum også vil høre og kan gjenkjenne, i motsetning til mer eksperimentell musikk som jeg tidligere har gjort mye av, men som ikke har den samme appellen på tilhørerne. Når vi synger i Oslo Kammerkor står vi ofte spredt, alle 24 sangere. Det gir en helt annen klang enn om koret står som en hærs-kare på en scene. Så må jeg få legge til at min datter Julie også synger i koret, og da får jeg en ekstra mulighet til å se henne og lage musikk sammen med henne.

UTPOSTEN: Foruten sang og klaverspill, har du en forkjærlighet for cello?

– Ja, jeg har skrevet noe musikk for cello og klaver og solocello. Det er et nydelig instrument å skrive for, fordi klangen er så vidtspennende, fra de dybeste toner til de høyeste. Det er varmt og godt å lytte til.

UTPOSTEN: Hvorfor valgte du medisin fremfor musikk som karrierevei?

– For å leve av musikk, må man være en førsterangs utøver. Jeg tror ikke jeg har kvalitetene som skal til for å være utøver på fulltid. Det handler om stålvilje og selvoppofrelse. Jeg kjenner yrkesmusikere som øver opp til 10 timer om dagen. Skal du være virtuos utøver, må du ha evne til å «gi

bengen» i det som skjer rundt deg og være ekstremt målrettet. Jeg har aldri vært så fast eller sofistisert i en slik rolle at jeg var villig til ofre alt for den. Som ung ble jeg fascinert av legeyrket; å kunne jobbe med problemstillinger og agere faglig, samtidig som man har muligheten til å hjelpe folk... At jeg valgte medisin, har jeg aldri angret på.

UTPOSTEN: Hva betyr musikken for deg i legeyrket?

– Jeg bruker ikke musikk terapeutisk, men nesten daglig har jeg med musikk å gjøre. Den gir variasjon i livet og skaper mange nære relasjoner i musikkmiljøet. Dette tror jeg er med på å forhindre utbrenthet i legeyrket. For meg vil et liv uten musikk være meningsløst.

UTPOSTEN: Du skriver stadig mer musikk. Har du mye på hjertet?

– Ja, det kan man si. Det er litt morsomt å tenke på at jeg for alvor begynte å skrive musikk da jeg sluttet å røyke for en del år siden. Jeg husker i begynnelsen, da jeg ikke lenger hadde røyken, så ble jeg mer urolig og sov dårligere om natta – men så begynte det å komme toner i hodet; det var ikke psykiatri eller noe sånt, men det var musikk. Ja, faktisk. Og da jeg begynte å stå opp om natta og skrive ned det jeg drømte, sov jeg faktisk bedre!

UTPOSTEN: Hva er det du egentlig hører når du våkner om natta?

– Av og til er det sånn at jeg plutselig fanger en melodi, andre ganger er det et virvar av toner som først blir definerbare når jeg setter meg ned ved pianoet eller notepapirene. Det høres sikkert merkelig ut, men slik er det – og slik har det også vært i arbeidet med årets PMU-sats.

Hvitløk og koriander

Kleive kan mer enn musikk og medisin. Den tredje m'en i hans tilværelse må vi også si litt om: matlaging. Både tradisjo-

nelle og eksperimentelle retter finner veien til middagsgrytene på kjøkkenet, men hva liker han best å stelle i stand?

– For tiden er jeg veldig glad i mat som smaker av hvitløk, koriander og ingefær. Den kombinasjonen er mye i bruk. Like-dan har det gått mye i sushi, men akkurat nå har jeg ingen favorittrett. En kollega av meg har stabbur på gården sin, og der har vi noen «lammesider» hengende, så kanskje blir det pinnekjøtt til jul!

UTPOSTEN: Din matlagingsglede har kommet andre til gode gjennom et engasjement i Kirkens bymisjon. Det har kommet oss for øre at du gjør suksess med en kyllingsuppe – kjent som Torfinns kyllingsuppe?

Intervjuobjektet bryter ut i rungende latter: – Ja, det stemmer. Da barna ble store og flyttet ut, og jeg fikk litt mer tid, begynte jeg som frivillig matlager for hjemløse mennesker ved Kirkens bymisjon i Skippergata i Oslo, 1–2 kvelder i måneden. Det er meningsfylt å være til nytte på den måten, samtidig som jeg får svingt meg på kjøkkenet. På noen få timer skal man jo lage varmmat til 50–60 personer, og da må man være kreativ og bruke det som er kjøpt inn samme dag. Det går i gryteretter og supper og fileter og kjøtt og fisk, men Torfinns kyllingsuppe er altså mitt speciale. Den kokes på fennikel, hvitløk og ingefær – pluss noen andre små hemmeligheter. Suppa har vært så populær at flere av klientene har bedt meg om oppskriften. Det er både en spesiell og morsom opplevelse.

UTPOSTEN: Hva så med tiden du har til rådighet, hvor tar du den fra?

Da jeg sluttet i Solistkoret, ble jeg nesten forundret over hvor mye ekstra tid jeg fikk, ikke minst i helgene. Jeg er ingen organisasjonsmann, men jeg er med på mange ting. Det handler om å gjøre det man har lyst til, det som er moro. Det er rart med det, men da er det som om tiden strekker til.

UTPOSTEN: Hva tenker du fremover – hva skal du bruke tiden til i årene som kommer?

– Jeg kan tenke meg å jobbe som lege til jeg er 70. Energien har jeg, og så regner jeg ukritisk med at jeg holder meg frisk. Jeg har en nydelig familie rundt meg; min flotte og kloke kone og tre fantastiske barn med sine samboere. I tillegg til å være i familie er de faktisk mine beste venner. Parallelt med arbeidet vil jeg skrive mer musikk, det er en interesse som blir stadig sterkere. Og da vil jeg ta meg tid til å gjøre nettopp det, smiler Torfinn Kleive idet han setter seg ved pianoet og spiller et utdrag av den nyskrevne PMU-satsen.